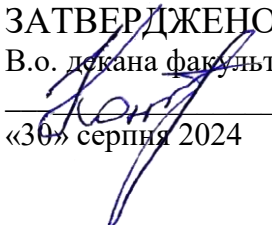

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ»

Факультет
економіки, управління та діджиталізації
Кафедра
фінансів, обліку та оподаткування імені С. Юрія

ЗАТВЕРДЖЕНО

В.о. декана факультету

 (Коркушко О. Н.)

«30» серпня 2024

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Біржова справа

(назва навчальної дисципліни)

освітній ступінь	бакалавр
освітньо-професійна програма	Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
шифр і назва галузі знань	07 Управління та адміністрування
шифр і назва спеціальності	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
назва спеціалізації	
мова викладання	Українська

м. Кам'янець-Подільський
2024 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Навчально-реабілітаційним закладом вищої освіти
«Кам'янець-Подільський державний інститут»
(повне найменування заклад вищої освіти)

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

1. Сидор Галина Вікторівна, к.е.н., доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування імені С. Юрія

Робоча програма обговорена та схвалена на засіданні кафедри фінансів, обліку та оподаткування імені С. Юрія

Протокол від «27» серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри _____ (Тимків А. О.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

«27» серпня 2024 року

1. Мета навчальної дисципліни

1.1. Мета вивчення навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти необхідного рівня знань щодо сутності біржової діяльності, основ її регулювання в Україні, базових принципів створення бірж, функціонування біржових товарів, укладання біржових угод, здійснення біржового котирування цін та забезпечення достатнього рівня компетентностей майбутніх фахівців у реалізації товарних, фондових та валютних біржових операцій.

1.2. Компетентності, яких набувають здобувачі в процесі вивчення навчальної дисципліни:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі фінансів, банківської справи та страхування в ході професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування у професійній діяльності окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.
Загальні компетентності	ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій. ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища. СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури. СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування). СК04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач. СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку. СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність. СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення. СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку. СК 12. Здатність розуміти функціонування фондового ринку та особливості торгівлі цінними паперами.

1.3. Програмні результати навчання:

Програмні результати навчання	<p>ПР 02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.</p> <p>ПР 04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.</p> <p>ПР 05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).</p> <p>ПР 07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p>
--------------------------------------	---

2. Опис навчальної дисципліни

1. Найменування показників:

1.1. Кількість кредитів – 3

1.2. Загальна кількість годин – 90

1.3. Кількість модулів – 1

1.4. Кількість змістових модулів – 3

1.5. Індивідуальне науково-дослідне завдання –

2. Характеристика навчальної дисципліни:

2.1. Форма навчання – денна, заочна

2.2. Статус навчальної дисципліни – нормативна навчальна дисципліна

2.3. Передумови для вивчення дисципліни (перелік навчальних дисциплін, які мають бути вивчені раніше, перелік раніше здобутих результатів навчання) – «Інвестування».

3. Обсяг навчальної дисципліни

3.1. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади біржової справи

Тема 1. Сутність біржі та її економічна природа

Суть біржі. Функції та ознаки біржової торгівлі. Види бірж.

Тема 2. Біржові товари та їхні види

Біржовий товар та його основні риси. Речовий біржовий товар. Особливості цінних паперів як біржового товару. Біржовий товар – іноземна валюта.

Тема 3. Регулювання біржової діяльності

Поняття і необхідність регулювання біржової діяльності. Регулювання біржової діяльності в Україні. Біржове регулювання в зарубіжних країнах.

Змістовий модуль 2. Організаційні аспекти біржової справи

Тема 4. Організація і технологія біржової торгівлі

Організація біржових торгів. Порядок виставлення товарів на торги та їх зняття. Технологія проведення біржового торгу.

Тема 5. Біржові активи та біржове ціноутворення

Характеристика біржових активів. Класифікація біржових активів. Сутність біржового ціноутворення. Принципи котирування цін на біржові товари. Види біржових цінових стратегій.

Тема 6. Види біржових контрактів та брокерська діяльність

Види біржових контрактів на спотовому ринку. Види строкових біржових контрактів. Брокерська контора в біржовій діяльності. Види брокерських угод. Економічна оцінка брокерської діяльності. Організація брокерського обслуговування.

Змістовий модуль 3. Біржова діяльність на ринку строкових угод

Тема 7. Ф'ючерсна торгівля

Походження ф'ючерсної торгівлі. Технології ф'ючерсної торгівлі. Роль спекулянтів на ф'ючерсному ринку. Перспективи ф'ючерсної торгівлі в Україні.

Тема 8. Хеджування в біржовій діяльності

Хеджування на біржовому товарному ринку. Базисний ризик. Стратегії хеджування. Хеджування опціонами. Переваги та недоліки хеджування.

Тема 9. Біржова діяльність на фондовому ринку

Організація діяльності фондових бірж. Сутність біржових угод на фондових біржах. Оформлення і виконання контрактів на фондових біржах.

3.2. Розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять, програма навчальної дисципліни

3.2.1. Очна (денна)

1) Програма навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	УСЬОГО	л	пр	сем	лаб	сам.в.	
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади біржової справи	20	6	2	6		6	
Тема 1. Сутність біржі та її економічна природа	6	2		2		2	
Тема 2. Біржові товари та їхні види	8	2	2	2		2	
Тема 3. Регулювання біржової діяльності	6	2		2		2	
Змістовий модуль 2. Організаційні аспекти біржової справи	34	12	4	6		12	
Тема 4. Організація і технологія біржової торгівлі	10	4		2		4	
Тема 5. Біржові активи та біржове ціноутворення	12	4	2	2		4	
Тема 6. Види біржових контрактів та брокерська діяльність	12	4	2	2		4	
Змістовий модуль 3. Біржова діяльність на ринку строкових угод	36	12	4	8		12	
Тема 7. Ф'ючерсна торгівля	12	4	2	2		4	
Тема 8. Хеджування в біржовій діяльності	12	4	2	2		4	
Тема 9. Біржова діяльність на фондовому ринку	12	4		4		4	
РАЗОМ	90	30	10	20		30	

1) Теми та короткий зміст лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
1	Тема 1. Сутність біржі та її економічна природа	Суть біржі. Функції та ознаки біржової торгівлі. Види бірж.	2
2	Тема 2. Біржові товари та їхні види	Біржовий товар та його основні риси. Речовий біржовий товар. Особливості цінних паперів як біржового товару. Біржовий товар – іноземна валюта.	2
3	Тема 3. Регулювання біржової діяльності	Поняття і необхідність регулювання біржової діяльності. Регулювання біржової діяльності в Україні. Біржове регулювання в зарубіжних країнах.	2
4	Тема 4. Організація і технологія біржової торгівлі	Організація біржових торгів. Порядок виставлення товарів на торги та їх зняття. Технологія проведення біржового торгу.	2
5	Тема 4. Організація і технологія біржової торгівлі	Типи біржових торгів. Біржові сесії. Організація торгів на електронних біржах.	2
6	Тема 5. Біржові активи та біржове ціноутворення	Характеристика біржових активів. Класифікація біржових активів. Сутність біржового ціноутворення. Принципи котирування цін на біржові товари. Види біржових цінових стратегій.	2
7	Тема 5. Біржові активи та біржове ціноутворення	Ціна пропозиції (ціна продавця), ціна попиту (ціна покупця). Контрактні ціни. Ціна біржової угоди.	2
8	Тема 6. Види біржових контрактів та брокерська діяльність	Види біржових контрактів на спотовому ринку. Види строкових біржових контрактів. Брокерська контора в біржовій діяльності. Види брокерських угод.	2
9	Тема 6. Види біржових контрактів та брокерська діяльність	Економічна оцінка брокерської діяльності. Організація брокерського обслуговування.	2
10	Тема 7. Ф'ючерсна торгівля	Походження ф'ючерсної торгівлі. Технології ф'ючерсної торгівлі. Роль спекулянтів на ф'ючерсному ринку. Перспективи ф'ючерсної торгівлі в Україні.	2
11	Тема 7. Ф'ючерсна торгівля	Ф'ючерсні угоди. Переваги ф'ючерсних контрактів над угодами з реальним товаром.	2
12	Тема 8. Хеджування в біржовій діяльності	Хеджування на біржовому товарному ринку. Базисний ризик. Стратегії хеджування.	2
13	Тема 8. Хеджування в біржовій діяльності	Хеджування опціонами. Переваги та недоліки хеджування.	2
14	Тема 9. Біржова діяльність на фондовому ринку	Організація діяльності фондових бірж. Сутність біржових угод на фондових біржах. Оформлення і виконання контрактів на фондових біржах.	2

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
15	Тема 9. Біржова діяльність на фондовому ринку	Фондовий ринок України: структура та інструменти. Учасники фондового ринку: емітенти, інвестори, фондові посередники, організації, що обслуговують ринок цінних паперів.	2
Всього			30

2) Теми та короткий зміст семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
1	Тема 1. Сутність біржі та її економічна природа	Роль біржі в сучасній економіці. Біржа як інститут забезпечення ефективності торгівлі та зниження ризиків для учасників ринку. Функції біржі як економічного інституту.	2
2	Тема 2. Біржові товари та їхні види	Класифікація біржових товарів за різними ознаками. Особливості товарних бірж і роль товарів на таких біржах. Взаємозв'язок між біржовими товарами та економічними процесами в країні.	2
3	Тема 3. Регулювання біржової діяльності	Принципи регулювання біржової діяльності в Україні та світі. Роль державних органів у регулюванні біржових ринків та забезпеченні їх прозорості. Міжнародні стандарти та нормативи, що регулюють діяльність бірж.	2
4	Тема 4. Організація і технологія біржової торгівлі	Етапи організації біржової торгівлі. Технологічні процеси біржової торгівлі та їх вплив на ефективність ринку. Різновиди біржових торгів та їх особливості.	2
5	Тема 5. Біржові активи та біржове ціноутворення	Класифікація біржових активів та їх роль на ринку. Процес формування біржових цін та фактори, що на нього впливають. Взаємозв'язок між попитом, пропозицією та біржовим ціноутворенням.	2
6	Тема 6. Види біржових контрактів та брокерська діяльність	Класифікація біржових контрактів за видами та їх особливості. Роль брокерів у біржовій діяльності та їх функції на ринку.	2
7	Тема 7. Ф'ючерсна торгівля	Принципи ф'ючерсної торгівлі та її роль на фінансових ринках. Особливості ф'ючерсних контрактів та їх використання для хеджування ризиків. Відмінності між ф'ючерсною торгівлею та іншими видами деривативів.	2
8	Тема 8. Хеджування в біржовій діяльності	Принципи хеджування та його роль в управлінні ризиками на фінансових ринках.	2

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
		Різновиди хеджування: хеджування за допомогою ф'ючерсних контрактів, опціонів та інших інструментів. Взаємозв'язок між хеджуванням та стратегічним управлінням в біржовій діяльності.	
9	Тема 9. Біржова діяльність на фондовому ринку	Роль фондового ринку в економіці та його взаємозв'язок з іншими ринками. Види фінансових інструментів, що обертаються на фондовому ринку.	2
10	Тема 9. Біржова діяльність на фондовому ринку	Механізми ціноутворення на фондовому ринку та фактори, що на нього впливають. Регулювання фондового ринку та роль державних органів у забезпеченні його функціонування.	2
Всього			20

3) Темы та короткий зміст практичних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
1	Тема 2. Біржові товари та їхні види	Аналіз основних видів біржових товарів (товарні, фондові, валютні). Особливості укладання угод на біржах з різними типами товарів. Практичне застосування біржових контрактів для торгівлі конкретними товарами.	2
2	Тема 5. Біржові активи та біржове ціноутворення	Аналіз механізму біржового ціноутворення на прикладі конкретного активу. Оцінка впливу макроекономічних факторів на біржову ціну активів. Розрахунок ціни біржових активів за допомогою різних методів ціноутворення.	2
3	Тема 6. Види біржових контрактів та брокерська діяльність	Аналіз різних типів біржових контрактів та їх застосування на практиці. Оцінка ризиків при укладанні біржових угод через брокера.	2
4	Тема 7. Ф'ючерсна торгівля	Процес укладання ф'ючерсних угод та розрахунок їх вартості. Оцінка ризиків при торгівлі ф'ючерсами та методи їх мінімізації. Аналіз змін цін на ф'ючерсні контракти на основі реальних ринкових даних.	2
5	Тема 8. Хеджування в біржовій діяльності	Аналіз реальних ситуацій хеджування на біржі та оцінка ризиків. Створення стратегії хеджування для конкретного активу з урахуванням поточних ринкових умов.	2
Всього			10

4) Темы та короткий зміст лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
-	-	-	-
Всього	-	-	-

5) Теми, що виносяться на самостійне опрацювання, їх короткий зміст

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Тема 1. Сутність біржі та її економічна природа	Роль біржі в економічній системі. Типи бірж та їх особливості. Механізм ціноутворення на біржі.	2
2	Тема 2. Біржові товари та їхні види	Товарні біржі та їхня роль у торгівлі товарами. Види біржових товарів: сировина, продукти харчування, енергетичні ресурси. Особливості торгівлі деривативами на біржі.	2
3	Тема 3. Регулювання біржової діяльності	Міжнародні стандарти та правила регулювання бірж. Антимонопольне законодавство та його вплив на біржову діяльність.	2
4	Тема 4. Організація і технологія біржової торгівлі	Структура біржової торгівлі та її учасники. Технології електронної біржової торгівлі. Процес укладання угод на біржі: порядок та правила.	4
5	Тема 5. Біржові активи та біржове ціноутворення	Механізм біржового ціноутворення. Фактори, що впливають на ціноутворення на біржі.	4
6	Тема 6. Види біржових контрактів та брокерська діяльність	Особливості брокерської діяльності на біржі. Регулювання та відповідальність брокерів у біржовій торгівлі.	4
7	Тема 7. Ф'ючерсна торгівля	Стратегії та методи хеджування за допомогою ф'ючерсів. Ризики та переваги ф'ючерсної торгівлі для учасників ринку.	4
8	Тема 8. Хеджування в біржовій діяльності	Методи хеджування за допомогою деривативів. Ризики та обмеження хеджування на фінансових ринках.	4
9	Тема 9. Біржова діяльність на фондовому ринку	Структура та функціонування фондових бірж. Ризики та інструменти торгівлі на фондовому ринку.	4
Всього			30

3.2.2. ЗАОЧНА

2) Програма навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	УСЬОГО	л	пр	сем	лаб	сам.в.	
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади біржової справи	26	0	0	0		26	
Тема 1. Сутність біржі та її економічна природа	8					8	
Тема 2. Біржові товари та їхні види	8					8	
Тема 3. Регулювання біржової діяльності	10					10	
Змістовий модуль 2. Організаційні аспекти біржової справи	32	2	0	2		28	
Тема 4. Організація і технологія біржової торгівлі	10					10	
Тема 5. Біржові активи та біржове ціноутворення	12	2		2		8	
Тема 6. Види біржових контрактів та брокерська діяльність	10					10	
Змістовий модуль 3. Біржова діяльність на ринку строкових угод	32	2	2	0		28	
Тема 7. Ф'ючерсна торгівля	10					10	
Тема 8. Хеджування в біржовій діяльності	12	2	2			8	
Тема 9. Біржова діяльність на фондовому ринку	10					10	
РАЗОМ	90	4	2	2		82	

б) Темі та короткий зміст лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
1	Тема 4. Організація і технологія біржової торгівлі	Організація біржових торгів. Порядок виставлення товарів на торги та їх зняття. Технологія проведення біржового торгу. Типи біржових торгів. Біржові сесії. Організація торгів на електронних біржах	2
2	Тема 5. Біржові активи та біржове ціноутворення	Характеристика біржових активів. Класифікація біржових активів. Сутність біржового ціноутворення. Принципи котирування цін на біржові товари. Види біржових цінових стратегій. Ціна пропозиції (ціна продавця), ціна попиту (ціна покупця). Контрактні ціни. Ціна біржової угоди.	
3	Тема 6. Види біржових контрактів та брокерська діяльність	Види біржових контрактів на спотовому ринку. Види строкових біржових контрактів. Брокерська контора в біржовій діяльності. Види брокерських угод. Економічна оцінка брокерської діяльності. Організація брокерського обслуговування.	

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
4	Тема 7. Ф'ючерсна торгівля	Походження ф'ючерсної торгівлі. Технології ф'ючерсної торгівлі. Роль спекулянтів на ф'ючерсному ринку. Перспективи ф'ючерсної торгівлі в Україні. Ф'ючерсні угоди. Переваги ф'ючерсних контрактів над угодами з реальним товаром.	2
5	Тема 8. Хеджування в біржовій діяльності	Хеджування на біржовому товарному ринку. Базисний ризик. Стратегії хеджування. Хеджування опціонами. Переваги та недоліки хеджування.	
6	Тема 9. Біржова діяльність на фондовому ринку	Організація діяльності фондових бірж. Сутність біржових угод на фондових біржах. Оформлення і виконання контрактів на фондових біржах. Фондовий ринок України: структура та інструменти. Учасники фондового ринку: емітенти, інвестори, фондові посередники, організації, що обслуговують ринок цінних паперів.	
Всього			4

7) Теми та короткий зміст семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
1	Тема 4. Організація і технологія біржової торгівлі	Етапи організації біржової торгівлі. Технологічні процеси біржової торгівлі та їх вплив на ефективність ринку. Різновиди біржових торгів та їх особливості.	2
2	Тема 5. Біржові активи та біржове ціноутворення	Класифікація біржових активів та їх роль на ринку. Процес формування біржових цін та фактори, що на нього впливають. Взаємозв'язок між попитом, пропозицією та біржовим ціноутворенням.	
3	Тема 6. Види біржових контрактів та брокерська діяльність	Класифікація біржових контрактів за видами та їх особливості. Роль брокерів у біржовій діяльності та їх функції на ринку.	
Всього			2

8) Теми та короткий зміст практичних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
1	Тема 7. Ф'ючерсна торгівля	Процес укладання ф'ючерсних угод та розрахунок їх вартості. Оцінка ризиків при торгівлі ф'ючерсами та методи їх мінімізації. Аналіз змін цін на ф'ючерсні контракти на основі реальних ринкових даних.	2

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
2	Тема 8. Хеджування в біржовій діяльності	Аналіз реальних ситуацій хеджування на біржі та оцінка ризиків. Створення стратегії хеджування для конкретного активу з урахуванням поточних ринкових умов.	
3	Тема 9. Біржова діяльність на фондовому ринку	Аналіз фондових бірж та їх інфраструктури. Практичні аспекти торгівлі акціями на фондовому ринку. Оцінка ризиків та прибутковості інвестицій на фондовому ринку.	
Всього			2

9) Темы та короткий зміст лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
-	-	-	-
Всього	-	-	-

10) Темы, що виносяться на самостійне опрацювання, їх короткий зміст

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Тема 1. Сутність біржі та її економічна природа	Роль біржі в економічній системі. Типи бірж та їх особливості. Механізм ціноутворення на біржі.	8
2	Тема 2. Біржові товари та їхні види	Товарні біржі та їхня роль у торгівлі товарами. Види біржових товарів: сировина, продукти харчування, енергетичні ресурси. Особливості торгівлі деривативами на біржі.	8
3	Тема 3. Регулювання біржової діяльності	Міжнародні стандарти та правила регулювання бірж. Антимонопольне законодавство та його вплив на біржову діяльність.	10
4	Тема 4. Організація і технологія біржової торгівлі	Структура біржової торгівлі та її учасники. Технології електронної біржової торгівлі. Процес укладання угод на біржі: порядок та правила.	10
5	Тема 5. Біржові активи та біржове ціноутворення	Механізм біржового ціноутворення. Фактори, що впливають на ціноутворення на біржі.	8
6	Тема 6. Види біржових контрактів та брокерська діяльність	Особливості брокерської діяльності на біржі. Регулювання та відповідальність брокерів у біржовій торгівлі.	10
7	Тема 7. Ф'ючерсна торгівля	Стратегії та методи хеджування за допомогою ф'ючерсів. Ризики та переваги ф'ючерсної торгівлі для учасників ринку.	10

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
8	Тема 8. Хеджування в біржовій діяльності	Методи хеджування за допомогою деривативів. Ризики та обмеження хеджування на фінансових ринках.	8
9	Тема 9. Біржова діяльність на фондовому ринку	Структура та функціонування фондових бірж. Ризики та інструменти торгівлі на фондовому ринку.	10
Всього			82

4. Форми та методи викладання, навчання і оцінювання

4.1. Методи навчання: група словесних методів: лекція, пояснення, дискусія; наочні методи: презентація, ілюстрація, демонстрація, побудова схем і діаграм; практичні методи: задачі, розрахунки.

4.2. Форми та методи оцінювання: Усне та письмове опитування; модульні контрольні роботи; стандартизовані тести; захист рефератів.

4.3. Форми та методи підсумкового контролю: іспит.

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: іспит;

усне та письмове опитування;

модульні контрольні роботи;

стандартизовані тести;

захист рефератів.

6. Розподіл балів, які отримують здобувачі

6.1. Шкала оцінювання з навчальної дисципліни у балах за всі види навчальної діяльності (шкала Інституту), яка переводиться в оцінку за шкалою ЄКТС та у чотирибальну національну (державну) шкалу:

Сума балів за шкалою Інституту	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		Іспит	Залік
90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано
82-89	B (дуже добре)	Добре	
75-81	C (добре)	Задовільно	
65-74	D (задовільно)		
60-64	E (достатньо)	Незадовільно	Не зараховано
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)		
1-34	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)		

6.2. Розподіл вагових коефіцієнтів за змістовими модулями оцінювання складових поточного та підсумкового контролю результатів навчальної діяльності студентів з вивчення нормативних і вибіркових дисциплін:

6.2.1. Розподіл вагових коефіцієнтів для іспиту (для денної форми навчання):

6.2.2. Розподіл вагових коефіцієнтів для іспиту (для заочної форми навчання):

Іспит:

Змістовий модуль №1			Змістовий модуль № 2 Рейтингова (підсумкова) оцінка за змістовий модуль 2, враховуючи поточне опитування)			Змістовий модуль № 3 Рейтингова (підсумкова) оцінка за змістовий модуль 3, враховуючи поточне опитування)			Іспит	Рейтингова (підсумкова) оцінка з навчальної дисципліни (100 балів)
15%			15 %			30%			40 %	100
T1	...	T3	T4	...	T6	T7	...	T9		

6.2.3. Розподіл вагових коефіцієнтів для іспиту (для заочної форми навчання):

Іспит:

Змістовий модуль								Іспит	Рейтингова (підсумкова) оцінка з навчальної дисципліни (100 балів)
МКР та підсумкова оцінка за змістовий модуль, враховуючи оцінку за захист навчального матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення									
60 %								40 %	100
T1	T2	...	T4	T5	T6	...	T9		

7. Критерії оцінювання складових поточного контролю навчальної діяльності здобувача

7.1. Компетенції (знання, уміння та навички), продемонстровані на навчальних заняттях (практичних, семінарських, лабораторних, враховуючи знання з тем, що виносяться на самостійне опрацювання) оцінюються за 100-бальною системою.

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
98-100	Здобувач має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
	нестандартних умовах.
94-97	Здобувач володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію.
90-93	Здобувач володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
86-89	Здобувач вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
81-85	Знання здобувача досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.
75-80	Здобувач правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми.
70-74	Здобувач розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами.
65-69	Здобувач розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні.
60-64	Здобувач володіє початковими знаннями, здатний провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
50-59	Здобувач намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок;

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
	виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом.
35-49	Здобувач мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні»; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
1-34	Здобувач володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді «так» чи «ні».

7.2. Оцінювання індивідуального навчально-дослідного завдання здійснюється за 100-бальною системою.

7.3. Оцінювання модульних контрольних робіт здійснюється за 100-бальною системою.

7.4. Оцінювання захисту навчального матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення для студентів здійснюється за 100-бальною системою.

7.5. Оцінювання іспиту здійснюється за 100-бальною системою.

8. Інструменти, обладнання, програмне, методичне забезпечення навчальної дисципліни

Робоча програма.

Перелік основної та додаткової літератури.

Мультимедійний проектор.

Проекційний екран.

Комунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Google Chrome, Firefox).

Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності).

Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності).

Програмне забезпечення: ОС Windows.

Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point і т. і.).

9. Рекомендовані джерела інформації

9.1. Нормативно-правова база

1. Про товарну біржу : Закон України від 10 груд. 1991 р. № 1956-XII. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1956-12>

2. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України від 23 лют. 2006 р. № 3480-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>

3. Про фінансові послуги і фінансові компанії : Закон України від 14 груд. 2021 р. № 1953-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>

9.2. Основна література

4. Горбаневич В. Л., Іванюта П. В. Фондовий ринок, тенденції його розвитку. Методика аналізу операцій на фондовому ринку : монографія. Вінниця : ТОВ «Меркьюрі-Поділля». 2023. 356 с.
5. Жарун О. В., Коротєєв М. А., Тупчій О. С. Проблеми розвитку біржової діяльності в Україні. *Причорноморські економічні студії*. 2021. № 68. С. 20–25.
6. Кухарець В. В., Булуй О. Г., Левківська Л. М. Тенденції розвитку біржового ринку в умовах глобалізації світової економіки. *Ефективна економіка*. 2021. № 4. URL : http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/4_2021/92.pdf
7. Приходько Д. О. Основи біржової діяльності : підруч. Харків : ФОП Бровін О. В. 2021. 280 с.
8. Татарин Н. Б., Олійник О. І. Фондовий ринок як один із елементів фінансового ринку: історія та його сучасний стан в Україні. *Молодий вчений*. 2023. № 3 (115). С. 128–133.

9.3. Додаткова література

9. Сидор Г. В., Тимків А. О., Андрусів У. Я. Фінансове посередництво на фондовому ринку. Міжнародний електронний науковий журнал «*Економічний дискурс*». 2023. Вип. 3–4. С. 91–97.
10. Сидор Г. В. Біржовий ринок України в умовах економічних змін. Impact of artificial intelligence and other technologies on sustainable development : матер. II Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., (м. Дніпро, 18–19 груд. 2024 р.). Дніпро, 2024. С. 187–188.
11. Сидор Г. В. Біржові інвестиційні фонди. Наука і техніка сьогодні. Серія : «Економіка». 2024. Вип. 13 (41). С. 330–336.
12. Сидор Г. В. Біржові контракти з цінними паперами на організаторах торгів в Україні. *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»*. 2024. № 48. С. 41–47.
13. Тимошенко Н. Стратегічні напрями розвитку фондового ринку України. *Економіка та суспільство*. 2023. № 53. URL : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2617/2535>
14. Яворська В. О. Аналіз торгівлі деривативними контрактами на міжнародних біржах. *Інфраструктура ринку*. 2022. № 68. URL : <http://www.market-infr.od.ua/uk/68-2022>
15. Яворська В. О. Аналіз ринків капіталу та організованих товарних ринків. *Інфраструктура ринку*. 2022. № 69. URL : <http://www.market-infr.od.ua/uk/69-2022>
16. Metcalf Th. What Are the Functions of Foreign Currency Exchange Markets? URL : <https://pocketsense.com/functions-foreigncurrencyexchange-markets-9293.html>
17. Roy E. Which theory will you use to predict future foreign exchange rates? URL : Original article: <http://www.tradeready.ca//topics/international-trade-finance/theory-predictforeignexchange-rates/>